

Factsheet Natuur en groen

1. Inleiding

Deze factsheet bestaat uit de onderdelen natuur (natuurbescherming en natuurbeheer) en groen. Bij natuurbescherming en natuurbeheer gaat het om bescherming en waarborgen van (habitats van) flora en fauna en waardevolle natuurgebieden. Bij groen gaat het om stedelijk groen, dat onderdeel is van de stedelijke groene hoofdstructuur. Overig groen komt aan bod in de factsheet 'Openbare Ruimte'. Op dit thema zijn diverse wettelijke kaders en beleidsregels van toepassing die deze bescherming reeds waarborgen. Daarnaast is er gemeentelijk beleid om de gemeentelijke ecologische zones en gebieden zoveel mogelijk te waarborgen en te optimaliseren.

2. Ambities

Definities, bestaande wetgeving en beleid

Definities

Ecologische waarde:

de vanuit natuurbescherming en natuurbeheer te behouden en te beschermen waardevolle gebieden, flora en fauna.

Ecologische verbindingzone:

Een ecologische verbindingzone is een verbinding tussen natuurgebieden (met nieuwe of herstelde natuur) die deel uitmaken van de ecologische of stedelijke groene hoofdstructuur. Ecologische verbindingzones worden aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken (uitwisseling van genen).

Stedelijke groene hoofdstructuur:

de gebieden die vanuit stedelijk, provinciaal, nationaal of Europees opzicht zulke grote waarden en betekenissen hebben dat deze duurzaam in stand moeten worden gehouden; een duurzame Stedelijke Groene Hoofdstructuur, met alle daarin vervatte functies, is van groot belang voor de kwaliteit, de beleving en de gebruiksmogelijkheden van de stad.

Wetgeving

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en Boswet. Hierna worden de relevante delen van de Wet toegelicht.

Gebiedsbescherming: Natura 2000

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor wat betreft gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd. Elk Natura 2000-gebied wordt aangewezen door middel van een aanwijzingsbesluit. In dit besluit wordt, behalve onder andere de ligging van het gebied, vastgesteld welke natuurwaarden in dat gebied beschermd zijn, de zogeheten

instandhoudingsdoelen. Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Ontwikkelingen mogen niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken leiden dan wel, indien dit wel het geval is, moeten voldoen aan de zogenaamde ADC-criteria (zie hieronder).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. Instandhoudingsdoelen betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. De beoordeling start met een zogeheten Voortoets. Alleen als in een Voortoets significante effecten niet uitgesloten kunnen worden, is een passende beoordeling noodzakelijk. In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Indien blijkt dat er werkelijk sprake is van mogelijk significant negatieve effecten dan kan alleen toestemming voor de activiteit gegeven worden als er geen alternatieven voor de activiteit zijn, er dwingende redenen van groot openbaar belang mee gediend zijn en de negatieve gevolgen gecompenseerd worden (de ADC-toets).

De Wet natuurbescherming kent geen beschermingsregime meer voor Beschermd Natuurmonumenten. Beschermd Natuurmonumenten die in Natura 2000-gebieden liggen worden via dat Natura 2000-regime reeds beschermd. Losliggende Beschermd Natuurmonumenten zijn niet meer beschermd.

Programma aanpak stikstof

Artikel 1.13 van de Wet natuurbescherming vormt de grondslag voor de verbinding tussen de Wet en het Programma Aanpak Stikstof (PAS). In het Besluit Natuurbescherming zijn de regels met betrekking tot de PAS in relatie tot de Wet natuurbescherming beschreven (hoofdstuk 2). Op 1 juli 2015 is de eerste PAS in werking getreden. Sindsdien wordt de PAS periodiek gewijzigd. De PAS steunt op twee pijlers om de doelen van Natura 2000-gebieden zeker te stellen: daling van stikstofdepositie en ecologische herstelmaatregelen. Als gevolg van de daling van de stikstofdepositie en de in het programma opgenomen herstelmaatregelen kunnen in en rondom de Natura 2000-gebieden economische activiteiten worden toegelaten die stikstofdepositie veroorzaken. Op termijn voorziet het programma met deze gebiedsspecifieke maatregelen in de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige natuur in Natura 2000-gebieden en in de tussenliggende tijd in het voorkomen van verslechtering. De totale hoeveelheid stikstofdepositie die voor de groei van bestaande activiteiten en nieuwe economische ontwikkelingen beschikbaar is, is de zogenoemde 'depositieruimte'. Hiervan kan een gedeelte in de vorm van 'ontwikkelingsruimte' worden toegewezen aan nieuwe activiteiten. Voor projecten op de prioritaire projectenlijst is ontwikkelingsruimte gereserveerd. Prioritaire projecten zijn projecten van aantoonbaar nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. De herontwikkeling van De Binckhorst is niet aangewezen als prioritair project. Dit betekent dat voor projecten in het gebied middels een AERIUS-berekening moet worden getoetst wat de stikstofdepositie als gevolg van het project is en of deze passend is binnen de nog beschikbare ontwikkelruimte (zie hiervoor Botsproef 2, opgenomen in de bijlage bij het OER).

De herontwikkeling van De Binckhorst is niet aangewezen als prioritair project. Dit betekent dat voor nieuwe projecten in het gebied de verplichting geldt om middels een AERIUS-berekening te toetsen of de stikstofdepositieverandering als gevolg van het project passend is binnen de nog beschikbare ontwikkelingsruimte. De toekenning van ontwikkelingsruimte in het PAS dient te worden aangevraagd middels een melding of middels een vergunningsaanvraag.

Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie delen: een apart beschermingsregime voor zowel Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) als

'andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten, zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk. Ook kunnen provincies regels opnemen in de provinciale verordening of een actief soortenbeleid uitvoeren waardoor het mogelijk wordt om voor bepaalde soorten ontheffing van de verbodsbepalingen te verlenen.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Met inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is er geen verandering in deze bescherming ten opzichte van de voormalige Flora- en faunawet, of ten opzichte van de lijst van welke soorten tot deze categorie vallen. Dit zijn:

- nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld: steenuil);
- nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
- nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Voor overtreding van de verbodsbepalingen voor vogelrichtlijnsoorten is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- er is geen bevredigende andere oplossing (alternatief);
- doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag voor deze groep soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- er is geen bevredigende andere oplossing (alternatief);
- doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de nieuwe wet is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten, zoals dat onder de voormalige Flora- en faunawet wel het geval was. Zowel het Ministerie van Economische Zaken als de afzonderlijke provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Een ontheffing kan worden verleend indien wordt voldaan aan de volgende ontheffingscriteria:

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- er is geen bevredigende andere oplossing (alternatief);
- doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Toepassing gedragscodes

Voor een aantal soorten gold een vrijstelling voor artikel 8 tot en met 13 van de voormalige Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Wanneer volgens een goedgekeurde gedragscode werd gewerkt, hoefde voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. De Gedragscodes blijven na inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming wel van toepassing, maar deze zullen wel geactualiseerd moeten worden (bijvoorbeeld door de verandering van soorten). Nieuw beschermde soorten, die niet in de gedragscodes zijn genoemd, vallen niet onder vrijstelling van de gedragscode. Totdat de gedragscodes zijn aangepast, moet voor deze soorten ontheffing worden aangevraagd. Daarnaast geldt dat er per provincie vrijstellingsregelingen zijn opgesteld.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Een ieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevergd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'.

Natuur Netwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de EHS: Ecologische Hoofd Structuur) is een netwerk van grote en kleine beschermde natuurgebieden en verbindingszones waarin de natuur voorrang heeft en wordt beschermd. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) wordt het rijksbeleid ten aanzien van de NNN kort uiteengezet. De SVIR is vastgesteld op 13 maart 2012 en is een actualisatie van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid. De SVIR vervangt een aantal beleidsdocumenten, waaronder de Nota Ruimte. De juridische borging van de NNN vindt deels plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In titel 2.10 van de tweede tranche van het Barro zijn regels opgenomen over de wijze waarop het Rijk haar internationale verdragsverplichtingen op het vlak van biodiversiteit planologisch zeker wil stellen. Hierin worden regels gegeven met betrekking tot de begrenzing, het beschermingsregime en de wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied. De invulling van de regels uit het Barro is echter gedecentraliseerd en ligt in de handen van de verschillende provincies.

Op grond van het Barro en het bestuursakkoord natuur leggen de provincies de begrenzing van de NNN vast in hun provinciale ruimtelijke verordeningen. Het is aan de provincies om eigen beleid op te stellen en, onder andere, een invulling te geven aan de wezenlijke kenmerken en waarden. Deze kenmerken en waarden (veelal vastgelegd in beheer- en natuurdoeltypen) van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd.

Gemeenlijk beleid

Gebiedsgericht milieubeleid (RIS 144782)

Het gebiedsgericht milieubeleid beschrijft welke milieukwaliteit op welke plek gewenst is. Er is een indeling van Den Haag gemaakt met gebieden van eenzelfde functie. Gebieden met eenzelfde functie behoren tot hetzelfde gebiedstype. Per gebiedstype is de gewenste milieukwaliteit vastgesteld. De gebiedsspecifieke kenmerken en de mogelijkheden bepalen de toekenning van de ambitie per milieudoel (waaronder geluid). Met het vaststellen van milieuambities per gebiedstype wordt richting gegeven aan de kwaliteit die de verschillende onderdelen van het milieu op een bepaald tijdstip dienen te hebben. Er is een zestal gebiedstypen gedefinieerd.

De Binckhorst is in zijn geheel aangewezen als gebiedstype werken. Deze indeling is – gelet op de transformatieopgave – niet meer actueel. Gelet op de uitgangspunten van de Gebiedsaanpak Binckhorst kan aansluiting worden gezocht bij een tweetal andere gebiedstypen. Voor de Trekvlietzone is het gebiedstype “Gemengd Wonen” het meest van toepassing. Voor de overige

deelgebieden is het gebiedstype “Gemengd Werken” het meest van toepassing. In deze gebieden zijn alle stedelijke functies gecombineerd: wonen, werken en recreëren. Het accent ligt op de economische en recreatieve functies, daarnaast wordt er gewoond.

Het gebiedsgericht milieubeleid maakt onderscheid tussen drie verschillende ambitieniveaus:

- Basis: ambities die aansluiten bij de bestaande wet- en regelgeving en het bestaande gemeentelijk beleid;
- Extra: ambities die een stuk verder gaan dan het wettelijk minimum;
- Maximaal: de maximaal haalbare ambitie voor een thema.

“Gemengd Wonen”: Extra

Algemene omschrijving	Natuur over het algemeen ondergeschikt, op enkele plaatsen leidend bij ontwikkelingen
Plantsoenen, parken en groengebieden	Verhogen van de recreatieve gebruikswaarde van sportcomplexen en het verbeteren van de natuurwaarde van het bestaande groen
Waterlopen	Verbeteren van de natuurwaarde, ruimtelijke en landschappelijke betekenis van het groen langs waterlopen
Bomen	Versterken bomenstructuur

“Gemengd Werken”: Basis

Algemene omschrijving	Natuur ondergeschikt bij ontwikkelingen
Plantsoenen, parken en groengebieden	Groen dicht bij gebruikers en afgestemd op wensen van gebruikers In stand houden (en uitbreiden) groene trambanen
Waterlopen	Beschermen van muurvegetaties
Bomen	Beschermen bomenlijnen Beschermen bomen bovengronds en ondergronds Behoud monumentale bomen

Agenda Groen voor de Stad (RIS 294705)

Op 15 december 2016 is de Agenda groen voor de stad vastgesteld. Voorafgaand aan deze Agenda Groen was het groenbeleid al stevig verankerd in het beleidsplan ‘Groen kleurt de stad’ en de bijbehorende Stedelijke Groene Hoofdstructuur. Doorlopende inzet is nodig om de kwaliteit van het groen te behouden en aan te laten sluiten op de wensen en ontwikkelingen voor de stad van morgen. Den Haag groeit en de wensen en behoeften van mensen en bedrijven veranderen. Door de toenemende bevolking en het bijbehorende ruimtebeslag komt de leefkwaliteit in het algemeen en het groen in het bijzonder soms onder druk te staan. Daarnaast zijn er onzekerheden en ontwikkelingen die de stad in de toekomst sterk zullen kleuren. Het gaat hierbij om de klimaatopgave, veranderingen in mobiliteit en de toenemende impact van informatietechnologie.

Omdat Den Haag een aantrekkelijke stad wil blijven voor bewoners, bezoekers en bedrijven moeten er strategische keuzes worden gemaakt op het gebied van verdichting, vergroening en verduurzaming. De ambities zijn:

- Ruimte voor groen in en om de stad. Het Haags groen is historisch verweven in de structuur van de stad. De kwaliteit van het stedelijk groen wordt op de langere termijn gewaarborgd;
- Toegankelijkheid, gebruik en beleving van het groen. Door verandering van tijd en bevolkingssamenstelling ontstaan behoefte aan nieuwe vormen van gebruik en beleving van groen. De gebruiker staat centraal en de inrichting en het beheer worden afgestemd op de wensen van de gebruiker;
- Inrichting, beheer en onderhoud. In het kader van duurzaamheid worden randvoorwaarden aan het groen geformuleerd voor inrichting, beheer en onderhoud;
- Samen het groen beheren. Interactieve samspraak tussen gemeente en burger heeft het doel belanghebbenden bij de ontwikkeling en beheer van het groen in de stad te betrekken.

Kortom: groen kapitaal als basis voor een goede leefkwaliteit. Het inhoud geven aan de genoemde ambities en beleidsaanbevelingen voor het Haagse groen leidt tot een aantal concrete acties. Binnen deze veranderende context en met deze ambitie als leidraad heeft de gemeente een nieuw beleidsplan opgesteld: een agenda voor het Haagse groen.

Voor het Haagse Groen kunnen drie zones worden onderscheiden.

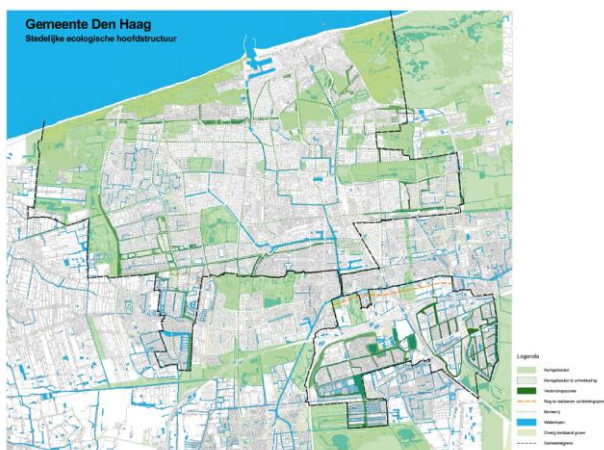
- de dichte stad;
- de halfopen stad;
- om de stad.

Het Haagse groen wordt gezien als een vorm van kapitaal met ecologische, maatschappelijke en economische waarde. Deze waarden zijn uitgewerkt in zes thema's: klimaat, biodiversiteit, gezondheid, ontspanning, imago ontwikkeling. In de nota en bijlagen is de stedelijke groene hoofdstructuur weergegeven en is een ontwikkelpad per zone uitgewerkt.

De Binckhorst valt binnen de zone 'de dichte stad'. In de dichte stad is de bebouwing dominant. Het groen is er schaars en vormt een (aangenaam) contrast met de gebouwde omgeving. Het aanwezige groen bestaat voornamelijk uit straatbomen, pleinen en buurtparken. Dit groen vormt de 'haarvaten' van het stedelijke stelsel: kleinschalig, maar daarom niet minder belangrijk.

Nota Ecologische Verbindingszones (RIS 159450)

In de Nota Ecologische Verbindingszones (2008-2018) is de Stedelijke Ecologische Hoofdstructuur (SEHS) van Den Haag aangegeven. Deze structuur sluit aan op de provinciale en nationale ecologische hoofdstructuur. De SEHS bestaat uit kerngebieden (de grote groengebieden) met daartussen de ecologische verbindingszones. De verbindingszones bestaan uit zo veel mogelijk aaneensluitend wijk- en buurtgroen. Voor de Binckhorst is de bomenrij langs de Trekvliet relevant en er loopt langs de Trekvliet vanuit het Groene Hart een groenblauwe verbinding (zie onderstaand). Tevens is in de nota een stadspark van 16 ha in de Binckhorst opgenomen. Ook de strook groen langs de Maanweg is een stedelijke ecologische verbindingszone.

Ambitie voor de Binckhorst (aan de Trekvliet): Groenblauwe verbindingen tussen stad en Groene Hart

Deze groenblauwe verbinding verbindt de stad met het Groene Hart en volgt de Haagse Trekvliet vanuit de stad richting knooppunt Ypenburg. Deze verbinding wordt gekenmerkt door water, groen en landschappelijke accenten, speciaal voor fietsers, wandelaars en watersporters. De Trekvliet heeft door zijn stenen kaden en scheepvaart een beperkte ecologische waarde, maar is wel de ecologische verbinding tussen de Trekvliet en de Broeksloot.

Nota Haagse Bomen 2008-2017 (RIS 152415)

In deze nota is aangegeven dat Den Haag streeft naar een duurzaam, divers, vitaal en veilig bomenbestand met een hoge ruimtelijke, sociale, ecologische, cultuurhistorische en architectonische belevingswaarde, dat een belangrijke bijdrage levert aan het woon-, werk- en leefmilieu in Den Haag. De beleidsthema's betreffen o.a. de evenredige verdeling van bomen in de stad (voldoende groen in de wijken), de inzet van bomen voor de verbetering van luchtkwaliteit en het kiezen voor diversiteit.

Nota Natuurinclusief bouwen (RIS 288182)

Op 5 november 2015 is in de gemeenteraad een motie aangenomen over 'natuurinclusief bouwen'. In deze motie is gemotiveerd dat natuurinclusief bouwen voor de stad van belang is.

Onder natuurinclusief wordt verstaan: het oprichten van bouwwerken en inrichting van de omgeving van gebouwen zodanig dat natuurwaarden er baat bij hebben. Het gaat om:

- de regels die bestaan over mitigeren en compenseren van natuurwaarden;
- het proactief handelen ten bate van de natuur;
- het dichten van de kloof tussen rood en groen;
- het creëren van synergie en meerwaarden voor de natuur.

Het begrip kan op verschillende werken en schaalniveaus van toepassing zijn. Hierbinnen kan het begrip 'bouwen' dus breed worden opgevat (weg- en waterbouw, stedenbouw etc.) Het begrip 'natuur' hangt samen met hoe de gemeente Den Haag aankijkt tegen het belang van natuurinclusief bouwen. Natuurinclusief bouwen betreft het aanbrengen van voorzieningen aan gebouwen voor beschermde soorten, het aanbrengen van groene daken en muren, aandacht voor groen op de binnenplaats, en betekenis voor natuurwaarden in bebouwing opnemen.

Het beleid voor natuurinclusief bouwen staat niet op zichzelf. Er is een duidelijke samenhang met verschillende beleidsintenties en activiteiten vanuit de gemeente Den Haag (de Agenda Groen voor de Stad, het klimaatbeleidsplan, de duurzaamheidsagenda, het beleid voor het stimuleren van stadslandbouw en ontregeling (Operatie Steenbreek)).

De Gemeente Den Haag heeft de Binckhorst aangewezen als een pilot locatie om natuurinclusief bouwen toe te passen.

In algemene zin is van belang dat vroeg in het planproces over de mogelijkheden voor natuurinclusief bouwen wordt nagedacht. Het later toevoegen van elementen of ideeën levert suboptimale en/of duurdere oplossingen op. Er moet rekening gehouden worden met:

- relevante wetten, besluiten en verordeningen (Wet Natuurbescherming, soortmanagement en gebiedsgerichte ontheffing, bestemmingsplan en Omgevingsplan, Bouwbesluit 2012, Bouwverordening)
- nieuwbouw, grondexploitaties:
 - Private ontwikkelingen (Haags Initiatieventeam, Haags duurzaamheidsteam, afwijkingen van bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen)
 - Gemeentelijke ontwikkelingen (projectopdracht en Nota van Uitgangspunten, tenders, puntensysteem, uitgifteovereenkomst, gemeentelijk vastgoed, KO-locaties)
- sloop en verbouwactiviteiten (slooptmelding of omgevingsvergunning);
- inrichting buitenruimte (bewonersinitiatieven, Handboek Openbare Ruimte/ACOR);
- afspraken met 'bouwwereld' (prestatieafspraken met woningbouwcorporaties, afspraken met beleggers);
- kennisverwerving en educatie (gemeentelijk soortmanagementplan, inspiratieboeken, cursussen);

- subsidies (het instellen van een subsidieregeling voor (onderdelen van) natuurinclusief bouwen is een mogelijkheid);
- synergie tussen beleidsterreinen (de baten van natuurinclusief bouwen hangen nauw samen met beleidsdoelen die vanuit verschillende beleidsterreinen worden nagestreefd)

Sectorale ambitie natuur en groen

De kaders voor natuurbescherming en natuurbeheer komen grotendeels uit bestaande wettelijke kaders. Deze hebben als ambitie het tegengaan van aantasting van ecologisch waardevolle gebieden en flora en fauna. Met mitigerende maatregelen en ontheffing kan hiervan afgeweken worden. De gemeente heeft zelf ook beleid op het gebied van natuurbescherming, natuurbeheer en stedelijk groen. Dit is erop gericht dat bepaalde zones die reeds ecologische kwaliteit herbergen (de Trekvliet) beschermd worden en mogelijk uitgebouwd kunnen worden (ecologische verbindingzone).

Beleidsambitie gehele Binckhorst

*“De bestaande en nieuwe ecologische waarden worden beschermd en nieuwe groenstructuren toegepast.
Zij zijn integraal onderdeel van de ontwikkeling”*

Beleidsambitie Trekvlietzone

Specifiek voor de Trekvlietzone, in het bijzonder voor de Trekvliet zelf, geldt aanvullend de volgende ambitie:

“Er wordt recht gedaan aan de kwaliteit van de ecologische verbindingzone die door de Trekvliet loopt en aan de potenties die het gebied heeft voor het ontwikkelen van stedelijke natuur”

3. Confrontatie A: Sectorale ambitie vs gebiedsvisie

In de gebiedsvisie (gericht op de planperiode met een foorkijk voor de periode daarna) is aangegeven dat de identiteit van de Binckhorst in belangrijke mate wordt bepaald door onder meer de aanwezigheid van de Trekvliet. Ingezet wordt op voortbouwen en versterken van bestaande kwaliteiten en de aanleg van een groenstructuur langs de Trekvliet: het waterfrontpark. De Trekvliet fungeert als ecologische verbinding. De gestelde ambitie om bestaande ecologische waarden te beschermen past bij de gestelde ambitie in de gebiedsvisie.

De woonbebouwing tussen de Vestaweg en de Binckhorstlaan is gesloopt. Ook het kantoorgebouw voor het kasteel wordt gesloopt. Deze kavels vormen samen met de begraafplaats en kasteeltuin een 'verstilde' groene long. Het kasteel en de bijbehorende tuin komen weer aan de Binckhorstlaan te liggen en worden zo zichtbaar en beleefbaar. De groene kwaliteiten van de begraafplaats worden bij ontwikkelingen benut. Er ontstaan tussen de groene long rondom de begraafplaats en het waterfrontpark brede groene verbindingen en verblijfsplekken. Ook dit onderdeel van de gebiedsvisie past bij de geformuleerde sectorale ambitie.

4. Bestaande situatie

Algemene beschrijving flora en fauna

Het plangebied bestaat voornamelijk uit bebouwd gebied en er is relatief weinig groen. In het gebied is sprake van stedelijk groen. Met deze term worden onder andere de bomenrijen bedoeld die als foerageerroute door vleermuizen gebruikt worden. De zogenaamde overhoekjes (bijvoorbeeld bij de waterzuivering) die als schuilplaats voor kleine zoogdieren en broedvogels kunnen fungeren, de begraafplaats die nestmogelijkheden voor broedvogels en kleine zoogdieren biedt en de watergangen (bijvoorbeeld bij het kasteel) die door meerkoeten en wilde eenden worden gebruikt, hebben een functie als stedelijk groen.

In het gebied zijn diverse (monumentale) bomen aanwezig, bijvoorbeeld bij de Plutostraat en Zonweg. Dit is een geschikt habitat voor vleermuizen en kleine broedvogels. Daarnaast zijn in de diverse panden nestlocaties van gierzwaluwen, huismussen en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Dit geldt ook voor de woningen die langs de Binckhorstlaan waren gelegen. Deze zijn inmiddels gesloopt. Voor deze dieren is een alternatieve locatie gevonden bij de begraafplaats. Hier zijn nestkasten opgehangen en zijn voedersilo's opgehangen. Op de kades langs de havens in de Binckhorst zijn diverse varensoorten (Steenbreekvaren en Tongvaren) en gele helmbloem aangetroffen.

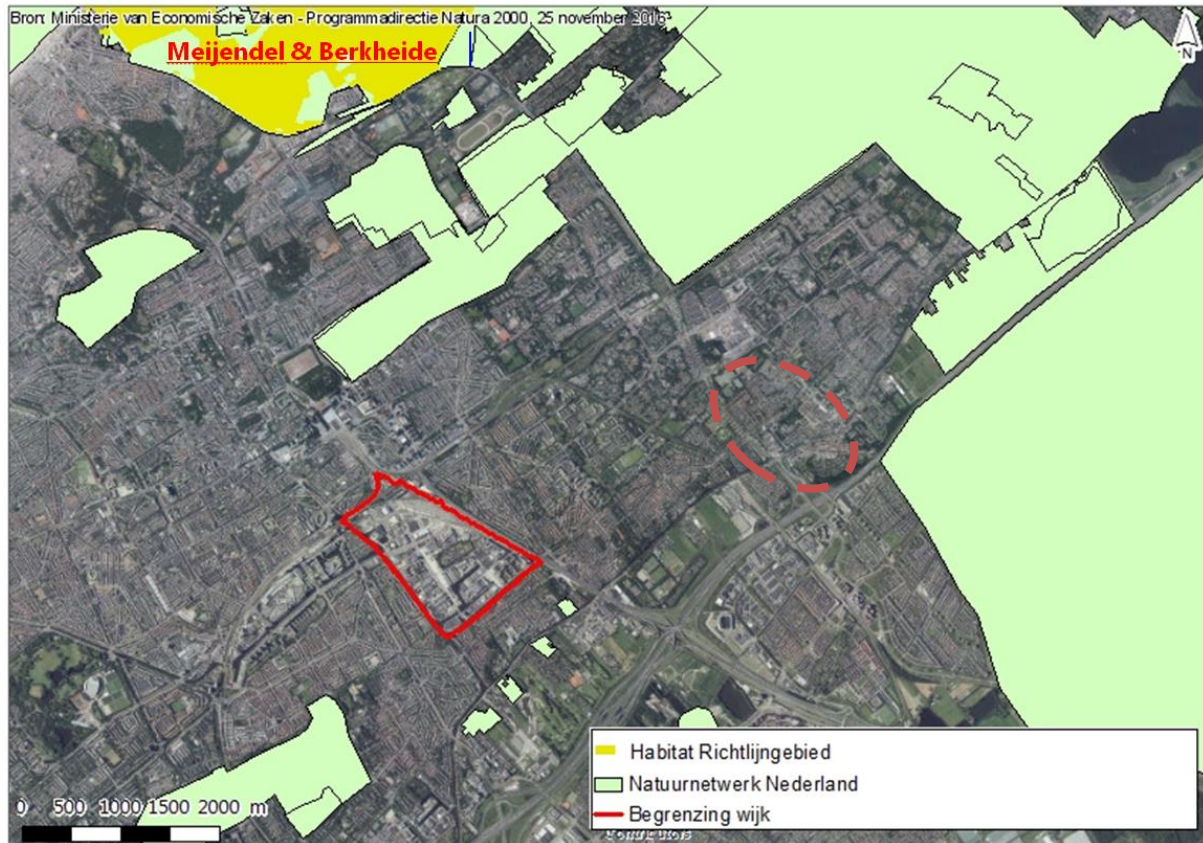
De afgelopen vijf jaar zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Daarnaast zijn er meerdere waarnemingen gedaan van huismussen en één waarneming van een gierzwaluw. Naast deze soorten zijn er verschillende algemeen voorkomende soorten van het stedelijk gebied zoals reiger, meerkoet, houtduif, merel, zwarte roodstaart, winterkoning, kraai en ekster. Beschermde grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, ongewervelden of planten waarvoor geen algemene vrijstelling geldt zijn niet waargenomen binnen de Binckhorst. De sterk verstedelijkte omgeving van het plangebied doorsneden door verschillende verkeersaders maakt het plangebied ongeschikt als biotoop voor de meeste grondgebonden diersoorten.

Waardevolle natuurgebieden

Binnen de stadsgrenzen bevinden zich drie Natura 2000-gebieden: Westduinpark & Wapendal, Meijndel & Berkheide en Solleveld en Kapittelduinen die vanwege hun bijzondere natuur beschermd zijn op grond van de Wet natuurbescherming. Voor deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. Deze instandhoudingsdoelen mogen niet in gevaar worden gebracht. Dit betekent dat geen directe (onder andere ruimtebeslag) en indirecte aantasting (geluid, licht, stikstofdepositie) van Natura 2000-gebieden is toegestaan. Voor effecten die schadelijk zijn, is een vergunning nodig.

In de Binckhorst zelf zijn geen waardevolle natuurgebieden aanwezig. Deze liggen op grotere afstand, zie onderstaande afbeelding. Dit betekent dat directe effecten vanuit de Binckhorst op deze gebieden niet kunnen optreden. Alleen indirecte effecten, via een toename van (uitstoot van) het rail- en scheepvaartverkeer en industrie, kunnen een impact hebben op deze natuurgebieden door stikstofdepositie.

Afbeelding 2: Natura 2000-gebieden en natuurnetwerk Nederland (EHS) in de wijdere omgeving van het plangebied.

Ecologische verbindingzones

In de Binckhorst is de strook groen langs de Maanweg een stedelijke ecologische verbindingzone. Direct naast de Binckhorst is één stedelijke verbindingzone aanwezig. Deze loopt langs de Trekvlizone en verbindt de stad met het Groene Hart.

5. Confrontatie B: Sectorale ambitie vs huidige situatie

De ambitie gaat uit van het beschermen van de bestaande ecologische waarden en de ecologische verbindingzone langs de Trekvlizone. Daarmee is de geformuleerde ambitie in lijn met de bestaande situatie.

6. Borging in omgevingsplan

De kaders voor natuurbescherming en natuurbeheer komen grotendeels uit bestaande wettelijke kaders. Deze hebben als ambitie het tegengaan van aantasting van ecologisch waardevolle gebieden en flora en fauna. Ook het gemeentelijk beleid is gericht op het beschermen van zones die reeds ecologische kwaliteit herbergen. Daarnaast is het gemeentelijk beleid gericht op een verdere kwalitatieve ontwikkeling van het Haagse groen, waarbij ruimte bestaat voor verandering en initiatief en bij ontwikkelingen groen toekomstbestendig wordt vormgegeven. Kortom: groen kapitaal als basis voor een goede leefkwaliteit.

Het beschermen van (bestaande) ecologische waardevolle gebieden is vormgegeven door een algemene randvoorwaarde, waar alle aanvragen om omgevingsvergunning aan worden getoetst: er

wordt rekening gehouden met de ecologische waarden en deze worden niet onevenredig aangetast. Met deze formulering is deze randvoorwaarde ook toekomstbestendig. Indien gedurende de looptijd van het omgevingsplan nieuwe ecologische waarden ontstaan, dient daarmee ook rekening gehouden te worden. De bestaande ecologische waarden zijn in het GIS-systeem aangegeven. Dit systeem wordt gedurende de looptijd van het plan actueel gehouden, onder andere op basis van monitoring.

De ambitie om nieuwe groenstructuren toe te passen, als onderdeel van de pijler 'Binckhorst als proeftuin voor duurzaamheid en vergroening' is geborgd via de regel dat de ruimtelijke kwaliteit van een gemengd hoogstedelijk woon-, werk en leefgebied" in acht wordt genomen. Dit is uitgewerkt in een beleidsregel, waarin onder meer de groene structuur is vastgelegd.

In het omgevingsplan is bewust geen regel opgenomen op basis waarvan bij nieuwe ontwikkelingen een x metrage aan groen moet worden ontwikkeld. In plaats daarvan wordt via kostenverhaal een bijdrage gevraagd waarmee dit groene raamwerk kan worden gerealiseerd. In beeld is gebracht welke investeringen de gemeente zal doen in onder meer groen gedurende de planperiode. Deze investeringen zijn, samen met de andere kosten die op basis van het kostenverhaal worden verhaald, omgeslagen naar een bijdrage per eenheid (bijvoorbeeld per m² bvo wonen of bedrijf) (zie voor meer informatie hoofdstuk 9 van het OER). De gemeente neemt het initiatief voor de aanleg van groenstructuren.

7. Samenvatting

Beleidsambitie gehele Binckhorst

"De bestaande en nieuwe ecologische waarden worden beschermd en nieuwe groenstructuren toegepast. Zij zijn integraal onderdeel van de ontwikkeling"

Beleidsambitie Trekvlietzone

Specifiek voor de Trekvlietzone, in het bijzonder voor de Trekvliet zelf, geldt aanvullend de volgende ambitie:

"Er wordt recht gedaan aan de kwaliteit van de ecologische verbindingzone die door de Trekvliet loopt en aan de potenties die het gebied heeft voor het ontwikkelen van stedelijke natuur."